

مافی ھۆشیاریوون بە مافەکانی مرۆف

ئارام ئەمین شوانی

لەكاتێكدا رەوشی مافەکانی مرۆف لە بارودۆخێکی خراپدا، باشبوونی رەوشی مافەکانی مرۆف و پیشکەوتنی کۆمەڵایەتی دوو بارودۆخی لێکجیانەکردن و هیچ یەکتیگیان بەی ئەوی تر مەبە و نابن و نایەتەدی، بەھەمان شێوە ناستی ئابووری و خوێندواری ئایانی تاکەکان و باری سیاسی و یاسایی و ناستی خوێندواری و نەخوێندواری تاکەکانی کۆمەڵگەش پەيوەندیدارن بە رەوشی مافەکانی مرۆف.

شایانی گوتنە لەو کۆمەڵگایانە ی رێژە خۆشەندوارییان بەرزە زەمینیەکی لەبارترین بۆ پیشکەوتنی مافەکانی مرۆف. دواجار دەتوانین بڵێین سەرباری خرابی یا باشی رەوشی ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و... هتد کۆمەڵگە، هتشتا بۆلۆکردنەوی ھۆشیاری مافەکانی مرۆف لە پیشەوی ھەموو کارەکانی تردایە، بۆ ئێوە: مەرج نیە مرۆفێک دەتوانێت مافەکانی مرۆف بێ بە مافەکانی مرۆف یا مرۆفێکی خوێندواری بپروای بە مافەکانی مرۆف ھەبێ، بۆیە پێویستە بە بێ لەبەرچاواگرتنی جیساوازی و تاییەتەندی ئێوان تاکەکانی کۆمەڵگە و بەر لە ھەموو شتێک کار بۆ بۆلۆکردنەوی و داھێن کردنی مافی ھۆشیاریوون بە مافەکانی مرۆف بکری.

بەھەمان شێوە دەبێ مافی ھۆشیاریوون بە مافەکانی خۆشی بۆ برەخستێن، مرۆفێک کە ھۆشیار نەبێ بە مافەکانی مرۆف، گەر دژی مافەکانی مرۆفیش بێ، تاوانبار نیە، مرۆفێک تاوانبار کە ھۆشیار بە مافەکانی مرۆف و پینتیلیشی بکا. تەواوی ئەو مرۆفانە ھۆشیار نین بە مافەکانی مرۆف لە هیچ حالەتێکدا تاوانبار نین، چونکە ھۆشیار نین، کە ھۆشیاریش نەبوون گەر یە مافخواری و مافیان پینتیلکراوە، گن لە ھۆشیار نەبوونی ئەو مرۆفانە دەستی ھەبە ئەو لایەنە تاوانبارە، جا ج حکومەت بێ یا لایەتێک بێ یا دەسلەتێک یا رەوشی خرابی ئابووری یا نەخوێندواری.

ھەلبەتە ھۆکارگەلی زۆر ھەن لە پشت پینتیلکردنی مافەکانی مرۆف، وەک خرابی باری ئابووری، پشیری و ئازاوی سیاسی و ناسەروری یاسا و نەخوێندواری و دوکەوتوویی کۆمەڵایەتی و کولتوری و ھتد. ئەمانە ھەموو فاکتەری راستەوخۆن بۆ پینتیلکردنی مافەکانی مرۆف، ھەر کاتێک ئەو رەوشانە بانیان بەسەر کۆمەڵگەدا گتشتا، راستەوخۆ مافەکانی مرۆف دگەرنە پەر ھەر شە ی پینتیلکردن، ھەموو ئەو ھۆکارانە ی باسم کردن بە جۆرێک لە جۆرەکان پەيوەندیدار بە ھۆشیاری مافەکانی مرۆف ھەبە.

ناکری بڵێین فلانە کۆمەڵگە لە ناستیکی کۆمەڵایەتی بەرز دا،

مرۆف لە پیناوستێکدا تیدەکوشتن کە پینی ھۆشیار بێ، واتە لە ھەولێ بەدەستھێنانی شتێکە کە نەبێ و دەزانن ھەبوونی ئەو شتە گرنگە بۆ ھەبوون و مرۆفبوونی خۆی و ھەلسەرجی ئایانی ئەو لە کۆمەڵگەیدا. ھۆشیاریوون مرۆف بە شتێک واتە پەيوەندیداریوون ئەو شتە بە ئایانی ئەو.

تاکەکانی کۆمەڵگە لە کاتێکدا داوکی لە مافە مرۆفی و بنەرەتەکانی خۆیان دەکەن کە ھۆشیار بێ بە مافەکانی مرۆف، تاک کە ھۆشیار نەبوو بە مافەکانی مرۆف، خەمی ھێنانەوی مافەکانی خۆشی نابن، بۆیە چاوەڕینی ئەو شتێ لێناکری مافی کەسانی تر داھێن بکا. بەمانایەکی تر: گەر تاکێک بە بنەماکانی مافی مرۆف ھۆشیار نەبێ، ئەک ھەر مافی خەلکی تر یە لاوە گرنگ نیە، بەلکو دەرھەق بە مافە مرۆفیەکانی خۆشی بێ پاک دەبێ، ھەلبەتە ئەو مرۆفە تاوانبار نیە بە پینتیلکردنی مافەکانی مرۆف، بەلکو بە پینچەوانەو ئەو مرۆف مرۆفێکی مافخواری، چونکە مافی ھۆشیاریوون بە مافەکانی مرۆفی بۆ نەرخستراوە، بۆیە مافی ھۆشیاریوون بە مافەکانی مرۆف لە مافەکانی تر گرنگترە، مافی ھۆشیاریوون بەو مافانە تەواوکەری تەواوی مافەکانی تر.

ھەموو مرۆفێک وەکو چۆن دەبێ مافە سەر تاییەکانی تر بۆ ھەر ھەم بکری.